

Badaczka: intuicja, tak jak rozum, niezbędna w podejmowaniu dobrych decyzji

Intuicja i racjonalne myślenie to dwie osobne ścieżki, które muszą jednak być w interakcji ze sobą, abyśmy mogli podejmować trafne decyzje - mówi badaczka. Jak zaznacza, intuicję można badać za pomocą twardych danych, np. mierząc przewodnictwo skóry.

Co powoduje, że niektórzy podejmują trafne decyzje zarówno w życiu zawodowym i prywatnym, a inni popełniają błąd za błędem? Jedni na podstawie niewielu informacji potrafią postawić trafną diagnozę, a drugim nawet solidna analiza nie przynosi odpowiedzi na pytanie? Instykt, szósty zmysł, przeczucie, intuicja? Ta ostatnia, choć wydaje się czymś nieuchwytnym, co trudno badać za pomocą wymiernych danych, już od jakiegoś czasu jest pod lupą badaczy. Wśród nich jest Matylda Gerber ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, która zajmuje się badaniami intuicji.

"Postrzegam intuicję jako mechanizm, który wspiera proces podejmowania przez nas decyzji. Komunikuje się on z nami poprzez emocje: uważaj na to, podążaj za tym. Bazuje na głębokiej analizie posiadanego przez nas doświadczenia, ale przebiega w bardzo szybki i nieświadomy sposób" - mówi PAP Matylda Gerber.

Według dość powszechnego przekonania, jeśli używamy intuicji w podejmowaniu decyzji, to nie postępujemy racjonalnie. Według tegoż przekonania intuicja, to coś znajdującego się w opozycji do racjonalnego myślenia. "Tymczasem istnieją już badania, które pokazują, że intuicyjne myślenie i racjonalne myślenie, to dwa wprawdzie osobne systemy, ale jednak pozostające w interakcji ze sobą podczas podejmowania decyzji. Używanie tylko intuicji nie jest dobrym rozwiązaniem, ale również używanie tylko racjonalnej analizy nie jest wystarczające. Trzeba wykorzystywać obie te ścieżki, aby znaleźć najlepsze rozwiązania danych sytuacji" - ocenia Gerber.

Pierwsze badania intuicji, prowadzone przez Matyldę Gerber dotyczyły przedsiębiorców. Później obserwowała badania prowadzone przez amerykańskich naukowców dla rządu USA. Wspierali oni urzędników w podejmowaniu decyzji w trudnych sytuacjach. "Dzięki tej grupie dowiedziałam się o metodach obserwacji ekspertów podczas podejmowania przez nich decyzji, oraz o metodach prowadzenia wywiadów, w taki sposób, aby wydobyć od nich wiedzę, której sami nie są do końca świadomi" - mówi Gerber.

Pracowała też w Wielkiej Brytanii, gdzie powstawał system, który miał pomóc specjalistom z wydziału kryminalnego policji w szybszym rozwiązywaniu zagadek kryminalnych. "Jeden brytyjskich profesorów napisał do mnie, że niektórzy analitycy potrafią rozwiązać trudne zagadki kryminalne na podstawie minimalnej liczby faktów. Sądził, że odpowiada za to właśnie intuicja. Ja miałam przyjechać i to zbadać" - wspomina Gerber. W Wielkiej Brytanii badała więc, jak najbardziej doświadczeni policyjni analitycy podejmują decyzje na podstawie nawet minimalnej liczby faktów; zbierała wywiady i je analizowała.

"Chciałam zobaczyć, czy uzyskane przeze mnie wyniki sprawdzą się też na innej grupie ekspertów. W Polsce zaczęłam prowadzić badania na doświadczonych lekarzach, a także na headhunterach, rekrutujących na stanowiska menadżerskie. We wszystkich tych grupach pojawiają się podobne mechanizmy wykorzystujące intuicję do podejmowania decyzji" - mówi badaczka.

Badając intuicję lekarską, spędzała wiele dni, obserwując medyków przy pracy. Wybierała tych najbardziej doświadczonych, cieszących się renomą potrafiących rozwiązać najtrudniejsze sprawy medyczne. Jak mówi, co kilka dni zdarzały się sytuacje, w których nikt nie potrafił prawidłowo zdiagnozować pacjenta, a właśnie tym osobom się to udawało.

W dalszym etapie swoich prac nad intuicją chciałaby przeprowadzić badania neurologiczne i otrzymać twarde dane, które pomogą stwierdzić czy rzeczywiście intuicja występuje podczas podejmowania decyzji. Będzie współpracowała z naukowcami australijskimi, którzy już opracowali wstępną metodę badania intuicji.

"Intuicja komunikuje się z naszym ciałem przez wysyłanie impulsów nerwowych. Jeżeli te impulsy są wysyłane z dużą częstotliwością, to mamy nieprzyjemne uczucie lęku, które ostrzega nas przed niebezpieczeństwem. Jeżeli zaś przebiegają wolniej, to osiągamy przyjemny stan relaksu. Impulsy nerwowe wywołują zmiany w przewodnictwie skóry, co przejawia się np. intensywniejszym poceniem. Powodują też zmiany w akcji bicia serca. Pojawienie się intuicji możemy identyfikować, badając m.in. te wskaźniki" - podkreśla.

Czasem jednak nasze przeczucia wiodą na manowce. Jak więc zidentyfikować tę intuicję, która prowadzi do dobrego rozwiązania? "W czasie badań na policyjnych analitykach stwierdziłam, że doświadczone osoby, które znajdują rozwiązanie trudnej sytuacji najczęściej dochodzą do niego przez tzw. eureka moment!, czyli coś, co można nazwać olśnieniem. Zaczynamy zbierać informacje w kierunku naszej intuicji i nagle ta wiedza połączona z wiedzą nieświadomioną łączy się, tworząc nowe rozwiązanie. Właśnie ten moment może wskazywać nam, że zmierzamy do podjęcia dobrej decyzji" - opisuje badaczka.

Matylda Gerber o swoich badaniach mówiła podczas niemieckiej edycji konferencji "Science. Polish Perspectives - Meetup", która w październiku odbyła się w Berlinie. Jednym z patronów medialnych wydarzenia był serwis Nauka w Polsce.